

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2021-17287
Den 4. oktober 2021

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 19. oktober 2021

SAMLENOTAT

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 (udkast til konklusioner).....	2
2. Den årlige dialog om retsstatsprincippet	4
3. Konferencen om Europas fremtid	6

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 (udkast til konklusioner)

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. oktober forventes udkastet til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet vil være en drøftelse af status vedrørende COVID-19, digitalisering, migration og energipriser. Derudover forventes en drøftelse af eksterne relationer med fokus på forberedelse af ASEM- og Østlig Partnerskab topmøder samt COP26, ligesom Det Europæiske Råd forventes at sende budskaber vedr. COP15 om biodiversitet.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 21. 22. oktober 2021. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. oktober forventes udkastet til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 drøftet. Udkastet til konklusioner foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 vil være en drøftelse af status vedrørende COVID-19, digitalisering, migration og energipriser. Derudover forventes en drøftelse af eksterne relationer med fokus på forberedelse af ASEM- og Østlig Partnerskab topmøderne samt COP26, ligesom Det Europæiske Råd forventes at sende budskaber vedr. COP15 om biodiversitet.

COVID-19-koordination er fortsat et fast punkt på Det Europæiske Råds dagsorden og blev senest drøftet på Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni. På Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober forventes der på nuværende tidspunkt en status på den epidemiologiske situation samt vaccinesituationen i lyset af den seneste udvikling. Derudover forventes en udveksling af de erfaringer, der hidtil er gjort med forskellige vaccinstrategier, ligesom Det Europæiske Råd vil gøre status for arbejdet med et styrket pandemiberedskab. Derudover forventes en drøftelse af vaccinediplomati og international solidaritet og arbejdet i WHO.

Drøftelsen af det digitale område forventes at finde sted med afsæt i Kommissionens digitale vision og målsætninger for 2030 – det såkaldte Digitale Kompas. Der er desuden lagt en række spor ud (senest i DER-konklusionerne fra marts 2021), som Det Europæiske Råd ventes at give fornyet politisk opmærksomhed. Det gælder bl.a. de igangværende forhandlinger af en række centrale digitale retsakter, herunder Digital Services Act, Digital Markets Act, Data Act, Microchips Act og forordningen om kunstig intelligens, samt tilgangen til cybersikkerhed.

Drøftelsen af energipriser er på dagsordenen i lyset af de stigende energipriser i Europa og fokus på de sociale og økonomiske konsekvenser heraf.

Under drøftelsen af migration vil Det Europæiske Råd gøre status på implementeringen af konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 24. – 25. juni 2021.

Drøftelsen af EU's eksterne relationer vil fokusere på forberedelse af ASEM- og Østlig Partnerskab topmøderne, der finder sted hhv. den 25. – 26. november og den 15. december samt forberedelse af COP26, der finder sted den hhv. 31. oktober – 12. november. I forlængelse heraf forventes Det Europæiske Råd at sende budskaber vedr. COP15 om biodiversitet, hvor første session finder sted den 11. - 15. oktober 2021 og anden session den 25. april – 8. maj 2022.

Det må forventes, at dagsordenen kan blive justeret frem mod mødet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til konklusioner for Det Europæiske Råd den 21. – 22. oktober 2021 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til konklusioner, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Der er tale om en vigtig drøftelse af udkastet til konklusioner for Det Europæiske Råd, som finder sted få dage før mødets afholdelse. Fra dansk side vil man arbejde for at fremme danske synspunkter i forhold til den kendte dagsorden.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Den årlige dialog om retsstatsprincippet

KOM (2021) 0700

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. oktober 2021 forventes en præsentation af Kommissionens anden årlige retsstatsrapport. Præsentationen forventes efterfulgt af en horisontal drøftelse af retsstatssituationen på tværs af EU. Fra dansk side støtter man generelt Kommissionens indsats for at øge monitorering af retsstatsforholdene i medlemsstaterne. Fra dansk side støtter man ligeledes, at det slovenske formandskab fortsætter retsstatsdialogen, som indebærer først en horisontal drøftelse og efterfølgende en landespecifik drøftelse på baggrund af Kommissionens rapport.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 20. juli 2021 sin anden årlige retsstatsrapport. Rapporten redegør for retsstatsforholdene på tværs af EU og særskilt i de enkelte medlemsstater.

Som led i indsatsen for at styrke retsstatsprincippet i EU's medlemsstater lagde Kommissionen i en meddelelse fra juni 2019 op til, at Kommissionen på årlig basis skulle udarbejde en retsstatsrapport. Formålet med rapporten er at monitorere efterlevelsen af retsstatsprincippet på tværs af EU's medlemsstater for bedre rettidigt at kunne identificere problematiske tendenser og dermed forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer. Forslaget fik bred opbakning blandt medlemsstaterne.

Rapporten udarbejdes for anden gang i 2021. Rapporten baserer sig på skriftlige bidrag fra samtlige medlemsstater samt på anerkendte kilder såsom Venedig-Kommissionen og GRECO. Derudover har Kommissionen gennemført landebesøg under udarbejdelsen af rapporten, som er blevet gennemført virtuelt grundet COVID-19-situationen.

Rapporten udgør et solidt grundlag for at vurdere retsstatssituationen på tværs af EU. Samtidig tilvejebringer rapporten grundlaget for Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet, som indebærer først en horisontal drøftelse af retsstatsituationen i EU og dernæst en landespecifik drøftelse. Siden Kommissionen offentliggjorde sin første retsstatsrapport i 2020, er der indtil videre blevet gennemført landespecifikke drøftelser af 10 medlemsstater, herunder Danmark. De landespecifikke drøftelser af de kommende fem medlemsstater (Kroatien, Italien, Cypern, Letland og Litauen) forventes gennemført på rådsmødet (almindelige anliggender) den 23. november 2021 og forelægges særskilt.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. oktober 2021 forventes en præsentation af rapporten efterfulgt af en horisontal drøftelse med afsæt i retsstatsrapportens indledende kapitel om retsstatssituationen på tværs af EU.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater, herunder Danmark, har løbende udtrykt støtte til Kommissionens øgede monitorering af retsstatsforholdene på tværs af EU og i de enkelte medlemsstater.

Enkelte lande har modsat været mere kritiske over for Kommissionens øgede monitorering.

Der forventes samlet set opbakning til Kommissionens rapport samt det slovenske formandskabs initiativ om at fortsætte retsstatsdialogen på baggrund af rapporten efter samme metode som under de seneste formandskaber.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemsstater lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemsstater, inkl. det indre marked. Regeringen bakker derfor varmt op om Kommissionens initiativ om løbende at monitorere og drøfte efterlevelsen af retsstatsprincippet. Retsstatsrapporten forventes at kunne blive et nyttigt redskab til at identificere mulige, negative tendenser og til rettidigt at forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer, som det efterfølgende er vanskeligt at rette op på. Regeringen finder samtidig, at retsstatsrapporten er et nyttigt supplement til artikel 7-procedureerne, EU-Domstolens virke og den kommende retsstatsmekanisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Konferencen om Europas fremtid

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret notat (ændringer er markeret med streg i marginen)

1. Resumé

Konferencens første plenarforsamling blev afholdt d. 19. juni i Strasbourg. Der er planlagt afholdelse af yderligere 4-5 plenarforsamlinger i perioden frem til og med marts 2022 samt en række møder i de såkaldte europæiske borgerpaneler. Dertil kommer, at hele Konferencen understøttes af den samtidige gennemførelse af nationale debatter om Europas fremtid. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke detaljerede oplysninger om den kommende drøftelse på rådsmødet. Det er dog den foreløbige forventning, at formandskabet vil orientere om den seneste udvikling, og at Rådet muligvis vil drøfte forberedelsen af den kommende plenarforsamling d. 23. oktober.

2. Baggrund

Konferencen om Europas Fremtid udspringer bl.a. af et løfte, som kommissionsformand Ursula von der Leyen afgav i forbindelse med udpegningen af den nye EU-Kommission i 2019. Det var oprindeligt planen, at Konferencen skulle være lanceret i foråret 2020, men starten måtte udskydes pga. COVID-19. De tre EU-institutioner, Rådet, Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen offentliggjorde deres ønsker og forventninger til Konferencen sidste år og efter lang tids forhandlinger blev de tre institutioner enige om rammerne for Konferencen. Formændene for Rådet, Europa-Parlamentet og EU-Kommissionen underskrev d. 10. marts 2021 en fælles erklæring, som bl.a. fastsatte tidsrammen og den overordnede struktur for Konferencen. Dermed var den politiske vej banet for at iværksætte den praktiske planlægning af Konferencen.

Forud for Konferencens officielle åbningsceremoni d. 9. maj 2021 i Strasbourg blev Konferencens centrale, digitale platform for borgerdialogerne lanceret d. 19. april. Efterfølgende er der blevet afholdt både en borgerbegivenhed i Lissabon d. 17. juni med deltagelse af medlemslandenes borgerrepræsentanter, og den første plenarforsamling d. 19. juni i Strasbourg.

Der er planlagt afholdelse af yderligere 4-5 plenarforsamlinger i perioden frem til og med marts 2022 samt en række møder i de såkaldte europæiske borgerpaneler, hvor tre ud af de fire paneler har afholdt deres første møde. Dertil kommer, at hele Konferencen understøttes af den samtidige gennemførelse af nationale debatter om Europas fremtid. I Danmark har Europa-Nævnet bevilget 3,8 millioner kroner til afholdelse af yderligere 188 arrangementer over hele landet med tilknytning til konferencen.

Danmark har været blandt initiativtagerne til et fælles indspil til Konferencen i form af et non-papir sammen med 11 andre medlemslande, som deler de danske ambitioner om, at Konferencen skal fokusere på at fremme et effektivt EU, der leverer konkrete, politiske resultater til gavn for borgerne. Non-papiret fastslår desuden, at Konferencen bl.a. også bør have til formål at øge EU's demokratiske legitimitet, herunder gennem øget åbenhed om EU's lovgivningsarbejde samt ved at overveje muligheder for at styrke de nationale parlamenters rolle i EU's daglige arbejde.

Derudover er Danmark – sammen med Nederlandene og Tyskland – hovedinitiativtager i en åbenhedsalliance, der blev lanceret den 23. september ved en åbenhedspledge, som samtlige

medlemslande har tilsluttet sig, foruden EU-Kommissionen, en række medlemmer af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Ombudsmand.

3. Formål og indhold

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke detaljerede oplysninger om den kommende drøftelse på rådsmødet. Det er dog den foreløbige forventning, at formandskabet vil orientere om den seneste udvikling, og at Rådet muligvis vil drøfte forberedelsen af den kommende plenarforsamling d. 23. oktober.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog resolutioner i både januar og juli 2020 om dets ønsker og forventninger til Konferencen. Parlamentet lagde her op til, at Konferencen beskæftiger sig med en bred vifte af emner, heriblandt også en række institutionelle spørgsmål om blandt andet gennemførelse af transnationale lister ved valg til Europa-Parlamentet og udvælgelsen af spidskandidater til posten som kommissionsformand. Europa-Parlamentet tilsluttede sig den 4. marts 2021 fælleserklæringen om rammerne for Konferencen, som formændene for Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen underskrev den 10. marts 2021.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Konferencen om Europas Fremtid ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det kan dog ikke udelukkes, at den afsluttende rapport på Konferencen vil indeholde målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne medføre omtalte konsekvenser, såfremt de følges op med konkrete forslag til beslutninger. Konsekvenserne af disse kan først vurderes, når de konkrete forslag foreligger.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vides endnu ikke med sikkerhed, hvad der bliver fokus for drøftelserne på rådsmødet den 19. oktober 2021. Det er dog forventningen, at medlemslandene vil tage formandskabets status på den seneste udvikling til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning er, at Konferencen så vidt muligt bør fokusere på et politisk indhold og levering af konkrete, politiske resultater via EU-samarbejdet, inden for rammerne af de strategiske prioriteter, som Det Europæiske Råd tidligere har vedtaget, og den eksisterende Traktat. Samtidig bør Konferencens fokus på institutionelle reformer begrænses.

Regeringen vil desuden arbejde for at fremme horisontale målsætninger som en styrkelse af nationale parlamenters rolle og øget åbenhed omkring EU's lovgivningsarbejde. Endvidere er det

en prioritet for regeringen, at borgerne inddrages mest muligt, og at de nationale parlamenter har en stærk, selvstændig rolle i Konferencen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. september 2021.